

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн середовища	Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Кафедра	Міжкультурної комунікації в креативних індустріях	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	B2 Дизайн	семестр	1

ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ

*ОПП: Універсальний дизайн та відновлювальні артпрактики
(2025-2026 н.р.)*

Викладач	Бідюк Інна Аркадіївна, кандидат психологічних наук, доцент
E-mail	innakrasotka13@gmail.com
Заняття	Заняття відбуваються в онлайн форматі відповідно до розкладу

Консультації	За необхідністю, за попередньою домовленістю
Адреса	м. Харків, вул. Мистецтв 11, корпус 3, поверх 2, к. 203.
Telegram	+380685936881

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є сформувати у студентів глибоке розуміння психологічних механізмів творчості, розвинути навички аналізу та застосування арттерапевтичних методик для стимулювання креативності та емоційного самовираження клієнтів.

Завдання дисципліни: ознайомити студентів з основними теоріями творчості в психології та їх практичним застосуванням; дослідити когнітивні, емоційні та особистісні чинники, що впливають на творчий процес; розвинути вміння аналізувати особливості творчої діяльності в контексті арттерапії; вивчити механізми блокування творчості та способи їх подолання; ознайомити студентів із методами стимуляції творчого потенціалу в арттерапевтичній роботі; відпрацювати навички використання творчих технік у психологічній практиці та терапевтичному консультуванні; проаналізувати роль творчості у психічному здоров'ї та особистісному розвитку.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:

Загальні компетентності

ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2 Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 3 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4 Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 6 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 6 Здатність застосовувати у практиці дизайну виражальні художньо-пластичні можливості різних видів матеріалів, інноваційних методів і технологій.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1 Генерувати ідеї для вироблення креативних дизайн-пропозицій, вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, застосовувати основні концепції візуальної комунікації у мистецькій та культурній сферах.

ПРН 2 Розробляти науково-обґрунтовану концепцію для розв'язання фахової проблеми.

ПРН 3 Обирати певну модель поведінки при спілкуванні з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 4 Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та поза її межами.

ПРН 13 Обирати оптимальні методи викладання матеріалу студентській аудиторії в межах фахових компетентностей; вміти програмувати, організовувати та здійснювати навчально-методичне забезпечення фахових дисциплін.

ПРН 14 Застосовувати інноваційні методи і технології роботи з матеріалом.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є визначені та узгоджені із групою години для консультацій (графік консультацій). Комунікація із викладачем можлива у створеній із групою телеграм-чаті з цієї дисципліни. Можливим є надсилання листів електронною поштою, де: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст – doc, docx, ілюстрації – jpeg, pdf*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бідюк І.А. Історія психології [Електронний ресурс]: консп. лекцій. Ч. 1. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2020. 160 с.
2. Гріффітс К., Меліна К. Посібник із креативного мислення. 2020. 288 с.
3. Карпенко Н.А. Психологія творчості: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
4. Психологія творчості / укладач Костю С.Й. Мукачево: МДУ, 2018. 46 с.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка, артбук або папір А4, кольорові олівці / лайнери / акварель / маркери тощо.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна спрямована на вивчення психологічних механізмів творчості, аналіз особливостей креативного мислення та дослідження впливу соціокультурних і нейропсихологічних чинників на творчу діяльність. У межах курсу студенти ознайомляться з сучасними теоріями творчості, методами її діагностики та розвитку, а також навчатися використовувати арттерапевтичні техніки для стимуляції креативності. Особлива увага приділяється дослідженню творчого процесу в цифрову епоху, подоланню творчих блоків

та впливу штучного інтелекту на мистецтво і дизайн. Курс включає практичні завдання, дебати та аналіз реальних кейсів із креативних індустрій.

Дисципліна вивчається протягом 1 (осіннього) семестру 1-го курсу (4 кредити ECTS, 120 навчальних години, в тому числі 45 годин – аудиторні (10 – лекційні, 35 – практичні заняття та 75 годин – самостійні). Всього курс має 2 модулі та 4 теми.

Осінній семестр: 10 годин – лекції, практичні заняття – 35 годин, 75 годин – самостійна робота.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на завершення практичних завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за семінарськими темами дисципліни. Дисципліною не передбачено виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ). Система оцінювання має накопичувальний характер, а саме отримання певного балу за кожен модуль дисципліни.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. Оскільки заняття відбуваються в онлайн форматі, то у студента має бути увімкнена камера та вимкнено звук. При обговоренні питання може бути увімкнено мікрофон, або у разі відповіді.

Онлайн-присутність студента на занятті повинна підтверджуватись включеним відео із зазначенням власного прізвища та імені.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Студент повинен виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану. В обов'язковому порядку відвідувати всі практичні заняття (дистанційно), передбачені навчальним планом.

У разі неможливості відвідати заняття (дистанційно) проінформувати викладача або старосту групи. Якщо студент з поважних причин пропустив певну тему, він повинен самостійно опрацювати її орієнтуючись на силабус курсу. Для отримання відповідних балів, виконати домашнє завдання і надіслати його на електронну пошту або у месенджері викладачу до початку наступного заняття.

У разі несвоечасного представлення роботи без поважної причини, підтвердженої документально загальна кількість балів за таку роботу не буде перевищувати мінімальну. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, виконанні письмових завдань тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку – студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

Положення про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв <https://ksada.org/doc/polojennya-honesty-2020.pdf>

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
МОДУЛЬ 1. ТВОРЧІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У ДЗЕРКАЛІ ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА КУЛЬТУРИ						
1-2	Тема 1. Актуальні проблеми психології творчості	Лекції	Історичні уявлення про творчість: від античності до постмодернізму.	6		
3-4		Лекція / Практичне заняття	Вплив культурного контексту на творчий процес.	6		
5-6		Практичне заняття	Творчість у різних епохах: порівняння підходів до креативності.	6		
7		Практичне заняття	Креативність у ХХІ столітті: виклики та перспективи.	3	Контрольна робота	
МОДУЛЬ 2. ТВОРЧА ОСОБИСТІСТЬ І СУСПІЛЬСТВО						
8	Тема 2. Психофізіологічні і основи творчості	Практичне заняття	Психологічний профіль творчої особистості: сучасні дослідження.	3		Візуальна карта нейромережі і (малюнок, колаж, цифрова ілюстрація). Короткий опис (300–500 слів) з рефлексією

						<i>про власний досвід під час виконання завдання.</i>
9	Тема 3. Методи дослідження творчості	Практичне заняття	Сучасні психодіагностичні і методики дослідження креативності.	3		<i>Креативні тести</i>
10 - 11	Тема 4. Методи навчання творчості	Практичне заняття	Сучасні психодіагностичні і методики навчання творчості.	6		<i>Креативні тести</i>
12 - 13		Практичне заняття	Використання арт-терапевтичних технік для формування творчого потенціалу.	6		<i>Творча робота</i>
14 - 15		Практичне заняття	Нейронаука творчості: які зони мозку відповідають за креативність?	6		<i>Розробка нейрографіки як форми фідбеку</i>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Назва теми	Кількість балів
Тема 1 Актуальні проблеми психології творчості	
Виконання завдань та робота на практичному занятті	0-20
Тема 2. Психофізіологічні основи творчості	
Виконання завдань та робота на практичному занятті	0-20
Тема 3. Методи дослідження творчості	
Виконання завдань та робота на практичному занятті	0-20
Тема 4. Методи навчання творчості	
Виконання завдань та робота на практичному занятті	0-30
Додаткові завдання, активність на заняттях, участь у конференціях та вебінарах	0-10
РАЗОМ:	100

СИСТЕМА БОНУСІВ

Максимальна кількість балів: 10.

Передбачено додаткові бали за виступ на конференції або публікацію тез доповідей за темою дослідження, виконаних в межах дисципліни «Психологія творчості» за темою,

узгодженою з викладачем. Позитивний вплив матимуть участь у вебінарах із отриманням відповідних сертифікатів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

A+	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, вміє пояснити правила та поняття, якими безпомилково користується, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Демонструє високий рівень розуміння та узагальнення матеріалу
B	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок. Демонструє середній рівень розуміння та узагальнення матеріалу.
C	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми. Демонструє достатній рівень розуміння та узагальнення матеріалу.
D	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми. Демонструє низький рівень розуміння та узагальнення матеріалу
E	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків. Наявні значні проблеми з розумінням пройденого / наданого матеріалу.
FX	Дана оцінка є слідством вкрай поганого відношення студента до занять і майже повної відсутності знань з даної дисципліни. Пропуск рубіжних форм контролю

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

(додаткова література може надаватися під час занять)

1. Бідюк І.А. Історія психології [Електронний ресурс]: консп. лекцій. Ч. 1. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2020. 160 с.
2. Гріффітс К., Меліна К. Посібник із креативного мислення. 2020. 288 с.
3. Карпенко Н.А. Психологія творчості: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
4. Клименко В.В. Механізм творчості: чи можна його розвивати. К.: Шкільний світ, 2001. 96 с.
5. Психологія творчості / укладач Костю С.Й. Мукачєво: МДУ, 2018. 46 с.
6. Психологія творчості: навчальний посібник / М.О. Сова, С.О. Деніжна, І.О. Петухова. Ірпінь: Державний податковий університет, 2022. 392 с.
7. Психологія творчості. Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ. Одеса: Державний заклад ПНПУ ім. К.Д. Ушинського. 2010. 182 с.
8. Туриніна О.Л. Психологія творчості: Навч. посіб. К.: МАУП, 2007. 160 с.

Допоміжна

1. Бідюк І.А. Особливості структури загального та емоційного інтелекту студентів технічного закладу вищої освіти (ЗВО): гендерний аспект. *Психологія людини: Л. С. Виготський та сучасна наука*. Збірник статей за редакцією М. В. Папучі. Випуск 2-3. Ніжин: НДУ ім. М.В.Гоголя, 2020. С. 378-388.
2. Бідюк І.А. Психологія і педагогіка вищої школи: методологічні і прикладні аспекти [Електронний ресурс]: підруч. / О.Д. Научитель, І.А. Бідюк, Ю.І. Гулий. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2019. 185 с.
3. Біла І.М. Психологія дитячої творчості [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9940/1/Психологія%20дитячої%20творчості.pdf>
4. Клепиков О.І. Творчість: істина, краса, благо. К., 1991.
5. Клименко В.В. Психологія наукової творчості. К.: Аверс, 1998. 191 с.
6. Клименко В.В. Психологія творчості. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 480 с.

7. Роменець В.А. Психологія творчості: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Либідь, 2004. 288 с.
8. Yermakova T, Iermakov S, Tomanek M, Jagiello W, Zavatska L. The influence of visitors' specific motor actions on the perception and evaluation of museum exhibits. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*. 2023; 27(3). Pp. 235-46. <https://doi.org/10.15561/26649837.2023.0308>
9. Yermakova T.S., Podolski A. Pedagogical approach to the development of art therapy – a review. *Arch Budo*. 2019. Vol. 15. P. 171-179.